HebrewBooks.org ©Moznaim Publishers. No commercial use allowed.

כי אמרה לא נמי הוו קידושין. בתמיה: **דשתקה מישתקה.** ולא רצתה דקאמר ר"ק לא אמרה רוצה אני: **לא לגוס היא.** דהאי דשתקה משום דלא איכפת לה הוא: **מי דמי.** שתיקה דהכא לשתיקה דהתם: **הכא.** גבי כנסי בפקדון מעיקרא בתורת שמירה קבילתיה כי הדר אמר התקדשי לי בו סברה אי שדינא ליה כו' הילכך לא שדתינהו והאי דלא מחאי משום דלא איכפת לה אבל גבי ליפתא מעיקרא בתורת קידושין קבילתיה ונהי דליפתא ליה בה שוה פרוטה כי הדר ואמר תקדוש בזוזי דאית בה אי לא ניחא לה תשדינהו דהא לא נתחייבה בשמירתה ומדלא שדתינהו ש"מ נתרצית בקידושין: **דינא גמירי.** וידעה כיון דלא קבלה עטיותא עלה אי שדיא ליהו לא [ג] תחייב: **לא שמיע לן.** לא הוא אמר לנו ולא אחר משמו: **חושו לה.** ואלרכוה גיטא: **ווכסי.** בינדלו"ש: **גזל.** דלא יהיב דמיי [ד]: **חמסן.** דיהיב דמי אבל לא נתרצו בעלים [ה] מעולם למכור: **בדשדיך.** שדבר [ו] בה קודם לכן ונתרצית להתקדש לו דהתם כי שתקה משום דניחא לה [ז] הוא: **נימא מקודשת פסס.** ולא איצטריך לפלוגי ולמימר דכי אמרה לא אינה מקודשת שאף הקטנים יודעים בו: **כי הפס.** כדתנא בהיא דלעיל [ח] בשעת מתן מעות מקודשת: **לא רלסה דאישתיקה.** וקבילתיה ואפ"ה אינה מקודשת דדילה שקלה ולאחר מתן מעות אפילו רצתה דאמרה אין לא מקדשה דמעיקרא קבילתיה בחובה וכי הדר אמרה אין לא קיביה לה מידי: **ואלא קשיא הך כו'.** מסקנא דמנא תימרא היא: **לנקוטינהו לשמעתייה.** נתקבלו לבהמ"ד ואמרו כל ששמע שמועה חדשה מפיו יאמרנה באזני חבריו כדי לגרפם שלא ישתכחו: **קוינן.** בחליפין שלף איש נעלו (רות ד): **הדר יתבי וקאמרי.** בשמעתיה דר' אסי הא דאמר רב יהודה כו' ת"ר אסי עלה קשיס לעולם דיינים המוריס הוראה בעריות ואינס בקיאין יותר מדור המבול: **מאי משמע.** מהכא [ט] קשיס לעולם דקאי על כן תאבל אאשת איש: **דדמסרגס רב יוסף.** דהוה בקי בתרגום נביאים שתרגם יונתן בן עוזיאל דהאי פרצו דמיס בדמיס נגעו באשת איש קאי: **פרצו.** כמו וכן יפרוץ (שמות ח) מולדין בנין: **כי מפני אלה אבלה הארץ.** בעלמא כתיב מיהא שמעינן מינה דאבל חדא קאמר על כן תאבל דהא אלה חדא מהנך דקרא קמא היא:

כשם שאין האשה נקנית בפחות משוה פרוטה כך אין הקרקע נקנית בו'. תימה דה"ל למידק איפכא דהא קנייני אשה לא ידענינן אלא מסדה ואמא י"ל דלית ליה ג"ש דקיחה קיחה אלא נפקא ליה מויצאה חנם [ט] מ"נ י"ל דאורחיה דגמ' למינקט [י] הפשוט תחילה כדאי' [כ] בנדריס (דף כה:) כשם שנדרי שגגות מותרות כך שבועות שגגות מותרות ואע"ג דנדר לא ידעינן אלא משבועות דכתיב האדם בשבועה פרט לאנוס (שבועות דף כו.) [ב]:

[א] האשה שהביאה חטאתה ומתה. משנה היא במס' קנים (פ"ב משנה ה) וקתני סיפא הביאה עולתה ומתה לא יביאו חטאתה אחר עולתה אבל היא עצמה אם היתה חיה מביאה חטאתה אחר עולתה ופטורה ותימה דבריש תמיד נשחט (פסחים נט.) אמרינן דכל חטאות קודמות לעולות אבות עמהם אפילו חטאת העוף לעולת בהמה וא"כ איך אפשר שהביאה עולתה קודם חטאתה וליכא למימר דלכתחילה קאמר דמצוה להיות החטאות קודמות לעולות אבל בדיעבד אם הקדימה העולה קריבה החטאת אחריה דהא פריך בפרק תמיד נשחט (סט) ומי קריבה והתניא והקריב את אשר לחטאת ראשונה [מ] מה ת"ל כו' ומסיק זה בנה אב שכל החטאות קודמות לעולות הבאות עמהן אלמא משמע דאפילו בדיעבד לא קריבה וי"ל דהתם מיירי במצורע ודוקא במצורע הוא דאמר אפילו בדיעבד לא קריבה משום דכתיב ביה הויה (ויקרא יד) זאת תהיה הויה עיכובא כדמוכח בפ"ק דמנחות (דף ה.) אבל בעלמא אמרינן [ג] בדיעבד קריבה שפיר מ"נ י"ל דלפי המסקנא דהתם (פסחים נט:) ניחא דקאמר [ג] ובדיעבד נמי כשר משום דכתיב והעלה דמשמע שהעלה כבר ומעתה ילפינן בעלמא מיניה מבנין אב דמאחר דגלי לן במצורע בדיעבד קריבה הוא הדין בעלמא [א]:

מלוה

כי אמרה לא נמי הוו קידושין אמאי והא קאמרה לא אלא לאו רצתה דאמרה אין לא רצתה דאישתיקה משתקה ושמע מינה שתיקה דלאחר מתן מעות ולא כלום היא קשו בה בפום נהרא משמיה דרב הונא בריה דרב יהושע מי דמי התם בתורת פקדון יהבינהו ניהלה סברה אי שדינא להו [ו] ומיתברי מחייבנא בהו הכא בתורת קדושין יהבינהו ניהלה ואי איתא דלא ניחא לה לישדינהו [ז] פריך רב אחאי אטו כולהו נשי דינא גמירי ה"נ סברה אי שדינא להו ומיתברי מיתחייבנא באחריותייהו שלחה רב אחא בר רב לקמיה דרבינא כה"ג מאי שלח ליה אנן לא שמיע לן הא דרב הונא בריה דרב יהושע אתון דשמיע לכו חושו לה [א] ההיא איתתא דהוה קא מזבנה [ב] וורשכי אתא ההוא גברא חטף וורשכא מינה אמרה ליה הבה ניהלי אמר לה אי יהיבנא ליך מיקדשת לי שקלתיה ואישתיקה [ד] ואמר ר"נ יכולה למימר [ה] אין שקלי ודידי שקלי איתיביה רבא לר"נ [ו] בקידשה בגזל ובחמס ובגניבה או שחטף סלע מידה וקדשה מקודשת התם [ז] בדשדיך ומנא תימרא דשני לן בין שדיך ודלא שדיך [ח] דתניא [ט] אמר לה כנסי סלע זו שאני חייב ליכי וחזר ואמר לה התקדשי לי בו בשעת מתן מעות רצתה מקודשת לא רצתה אינה מקודשת לאחר מתן מעות אפילו רצתה אינה מקודשת מאי רצתה ומאי לא רצתה אילימא רצתה דאמרה אין לא רצתה דאמרה לא הא אישתיקה הוו קידושין ונתני מקודשת סתם כי התם אלא רצתה דאמרה אין לא רצתה דאישתיקה וקא תני דאינה מקודשת מאי טעמא יכולה למימר אין שקלי ודידי שקלי ואלא קשיא הך דקדשה בגזל ובחמס ובגניבה או שחטף סלע מידה וקדשה מקודשת אלא לאו שמע מינה [י] הא דשדיך הא דלא שדיך כי נח נפשיה דרב אסי עיילו רבנן לנקוטינהו לשמעתתיה א"ל ההוא מרבנן ור' יעקב שמיה הכי א"ר אסי א"ר מני כשם שאין אשה נקנית בפחות מש"פ כך [י] אין קרקע נקנית בפחות מש"פ אמרו ליה והתניא אע"פ שאין אשה נקנית בפחות משוה פרוטה קרקע נקנית בפחות מש"פ א"ל כי תניא ההיא בחליפין [מ] דתניא [י] קונין בכלי ואע"פ שאין בו שוה פרוטה הדר יתבי וקאמרי הא [נ] דאמר רב יהודה אמר שמואל [ס] כל שאינו יודע בטיב גיטין וקדושין לא יהא לו עסק עמהן אמר ר' אסי אמר רבי יוחנן וקשין לעולם יותר מדור המבול שנאמר [1] אלה וכחש ורצוח וגנוב ונאוף פרצו ודמים בדמים נגעו מאי משמע כדמתרגם רב יוסף מולדין בנין מנשי חבריהון חובין על חובין מוסיפין וכתיב [2] על כן תאבל הארץ ואמלל כל יושב בה בחית השדה ובעוף השמים וגם דגי הים יאספו וגו' ואילו בדור המבול [ע] לא נגזרה גזירה על דגים שבים שנאמר [3] מכל אשר בחרבה מתו ולא דגים שבים ואילו הכא אפילו דגים שבים [פ] ואימא עד דעביד לכולהו לא סלקא דעתך דכתיב [4] כי מפני אלה אבלה הארץ ואימא אלה לחוד והנך לחודיהון מי

אחאי דכל שתיקה דלאחר מתן מעות לאו כלום הוא, ואפילו קבלה תחלה בתורת קדושין. הילכך הויא מקודשת מספק שמא שוה פרוטה במדי דהלכה כשמואל. ואיכא מ"ד דהואיל ואסיקנא בגמרא אנן לא שמיע לן כלומר לא אמרה לנו ולא אחר משמו אתון דשמיע לכו חושו לה, חיישינן. ונפקא מינה אם קדשה בדבר שאינו מתקיים ואינו שוה פרוטה ויש בתוכו שוה פרוטה אי חיישינן לרב הונא הויא מקודשת בספק ואם בא אחר וקידש תצא מזה ומזה, ומשום דשמואל ליכא

הואיל ואינו מתקיים כדכתבינן [פ]. וכן נראה דעת הרי"ף שהביא אתון דשמיע לכו חושו לה, דמה צורך להביאה תיפוק לי משום דשמואל. ודעת הר"ם כדכתבינן דהלכתא כרבא כמו שביאר פרק ה' [הכ"ה]. הילכך אם אינו מתקיים אינה מקודשת כלל. (מכלל דרישא כי אמר לה בשעת מתן מעות). **וורשכי.** ורטל"ש. **דידי שקלי.** מפני שהם שלי לקחתים בתורת קדושין אבל אי אמרה הן (אינה) [הוי] ודאי מקודשת. **קדשה בגזל.** אסיקנא בפרקין דלקמן [נב, א] פרושי קא מפרש, קדשה בגזל בחמס ובגבנה כיצד כגון שחטף סלע מידה, אבל גזל או חמס דאחרים אינה מקודשת אא"כ נתיאשו הבעלים. גזלן. לא יהיב דמי. **חמסן.** יהיב דמי. **דשדיך.** איכא מאן דאמר שאשלה אחר שגזלה אם רוצה להתקדש לו בכסף שגזלה או שחמסה שיתננו לה בכסף קדושיה ואמרה הן, אע"פ ששתקה בשעת מתן מעות מקודשת דהא נתרצית כבר ותו לא יכלה למימר דידי שקלי. ומסתברא אע"פ ששידך זה כמה אפילו קודם שגזלה. וכן נראה מלשון הר"ם שכתב פרק ה' [ה"י] אם לא שידך אותה מעולם. והטעם דהואיל וכבר רצתה להתקדש לו, בתורת קדושין נטל[ת]ם ותו לא ו) מצי למימר שלא נתרצית. וכן עיקר. **כי התם.** גבי כנסי סלע זה בפקדון דתני בשעת מתן מעות מקודשת, ואוקימנא לעיל דאשתיקא. **בחליפין.** ולא בתורת דמים.

מסורת הש"ס

ה) [בדפו"י: ומתבדי, וכן בסמוק. רש"ש], ב) כתובות מז. יבמות כד. מו. נדה לב. בכורות ו. [שבועות מא: זבחים קב: מולין סה:], ג) פי' מבילות מסי [ור"ח פי' מרגליות וכ' גרסוס פי' מצנפת שנתנין על הפתחת ערוך וכנ"מ נא. פרש"י קשורי מסי שקורין בוטרל"ש], ד) [בכס"ר אמרן], ה) שבועות לב: מז. ב"ק קמן. ב"ב לג.; ו) נקמן נב. תוספתא דקדושין פ"ד ה"ה, ז) שם פ"ב ה"ח, ח) ב"מ מז, ט) לעיל ג, י) סנהדרין קח. זבחים קיג.; כ) שבועות לט, ל) [בכס"ר שבר"ף: תתחייב], מ) [ב"ק סב ע"א], נ) [מעולם" ליתא בדפו"י, ונס לא הוגה כן בכס"ל], ס) [בכס"ר שבר"ף: עמהן], ע) [שם נוסף: בההוא לא אמרינן דאינה מקודשת], פ) [יב סוע"ב], צ) [לעיל ג ע"ב], ק) [נדל"ל שאינו פשוט תמילה. (רש"ש)], ר) [בדפו"י בשבועות. והוא שם בדף כח.; ולא הוגה בכס"ל ושאר מגיהי הש"ס כלפניו], ש) [וע' תוס' שבת כ: ד"ה אחד ומ"ש שם בלידון], ת) שיך לע"ב, א) [ויקרא ה], ב) [בדפו"י: דבדיעבד], ג) [אל"ל: דקאמר דבמצורע נמי בדיעבד כשר. ועיין בר"ש מדעסוים], ד) [נדל"ל השלכתם], ה) [לעיל יב ע"ב], ו) [נדל"ל מגיה],

גליון הש"ם

גמ' לא נגזרה גזירה על דגים שבים. עי' הרא"ש בראשית ו ד"ה אשר בתרו:

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה מאי וכו' דקשיס:

לעזי רש"י

בינדלו"ש [בינדיל"ש]. אגדים, חגורות.

מוסף רש"י

אין שקלי ודידי שקלי. שלי חטפתי אתה גזלתו ממני (שבועות לב:). **ובחמס.** חמסן יהיב דמי על כרחו של בעל חפץ (לקמן נב.). **התם בדשדיך.** הא דקתני מקודשת בדשדיך מקמי הכי ונתרצית להתקדש לו דמי קבילתיה לגזל דילה לאם קידושין אחליפיה (לקמן נב:). **בחליפין.** קנין סודר (לעיל ג.). **בטיב גיטין וקדושין.** בהלכותיהן, לא יהא לו עסק עמהן. להיות דיין בדבר, אמא יתיר איסור עריות וחב עיוות שאינו יכול לתקן (לעיל ו.). **אלה וכחש.** נשבעין לשקר. **פרצו.** תרגם יונתן ומולידין בנין מנשי חבריהון. **ודמים בדמים נגעו.** חובין על חובין מוסיפין ולפי משמעו פלגו הגדר וסרכו שפיכות דמיס עד שנגע דס זה בדס חבירו [הושע ד, ב], **תאבל.** תתרע ויגדל האבל בה. **יאספו.** לשון כליון כמו אסף אסיפס [ירמיה ח] (הושע ד, ג).

תורה אור השלם

1. אָלָה וְכַחֵשׁ וְרָצֹחַ וְגָנֹב וְנָאֹף פָּרָצוּ וְדָמִים בְּדָמִים נָגָעוּ: הושע ד ב
2. עַל כֵּן תֶּאֱבַל הָאָרֶץ וְאֻמְלַל כָּל יוֹשֵׁב בָּהּ בְּחַיַּת הַשָּׂדֶה וּבְעוֹף הַשָּׁמַיִם וְגַם דְּגֵי הַיָּם יֵאָסֵפוּ: הושע ד ג
3. כֹּל אֲשֶׁר נִשְׁמַת רוּחַ חַיִּים בְּאַפָּיו מִכֹּל אֲשֶׁר בֶּחָרָבָה מֵתוּ: בראשית ז כב
4. כִּי מִנָּאֲפִים מָלְאָה הָאָרֶץ כִּי מִפְּנֵי אֵלֶּה אָבְלָה הָאָרֶץ יָבֵשׁוּ נְאוֹת מִדְבָּר וַתְּהִי מְרוּצָתָם רָעָה וּגְבוּרָתָם לֹא כֵן: ירמיהו כג י

מוסף תוספות

א. לכל חייבי חטאת ועולה דכוותיה. ריטב"ם.

תוס' ר"י הזקן

פרוטה מקודשת קדושי ודאי, ואם בא אחר וקדשה מקודשת לראשון. וכן נראה מהל' הר"ם שכתב [אישות פ"ה הכ"ה] ואמרה לו. [מכלל דרישא. כי אמר לה בשעת מתן מעות]. **דינא גמירי.** כלומר וכי הנשים הן בקיאות בדיני ממונות שיודעות שמה שאדם נותן לה בתורת קדושין אם אינה מתרצה בדבר ותשליכם ויאבדו לא תהא חייבת לשלם, דתימא דהואיל ולא ד) השליכם נתרצית בקדושין, הלא אין דרך אשה לדעת דיני ממונות, שהרי אינה מתעסקת בדינים, כדאמרינן בהדיא בהאי פירקא [להלן לה, א] אבל דיינין אימא איש דבר משא ומתן אין אשה לא. אבל במידי דמעשר שני לא אמרינן הכי כמו שביארנו בנדה פרק תינוקת, ובהדיא אמרינן בפ' האיש מקדש [להלן נו, א] אשה יודעת שאין מעשר שני מתחלל על ידה. והלכתא כרבא ורב קטז א ב ג מיי' פ"ה מהל' אישות הל' י סמג עשין מח טוש"ע אה"ע סי' כח סעיף ב: קיז ד ה מיי' שם הל' יב טוש"ע שם סעיף ג: קיח ו מיי' פ"ל מהל' מכירה הל' ד סמג עשין פב טוש"ע מ"מ סי' קל סעיף ב: קיט ז מיי' שם פ"ה הלכה ו סמג שם טוש"ע מ"מ סימן קלה סעיף ב: קכ ח טוש"ע אה"ע סימן מט סעיף ג וסימן קנד בסדר הגט סעיף קל: